



JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 16.12.2021
Published/Yayınlanma 31.05.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Demir Kayan, H. (2022). Çağdaş Bir Yapı Kompleksi Tasarımı: Şanlıurfa-Hilvan Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi ile Mini Gençlik Merkezi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9 (83), 916-926. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2855>



Dr. Hale DEMİR KAYAN

<https://orcid.org/0000-0002-3796-2567>

Dicle Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, Diyarbakır / TÜRKİYE

Issue/Sayı: 83

Volume/Cilt: 9

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

ÇAĞDAŞ BİR YAPI KOMPLEKSİ TASARIMI: ŞANLIURFA-HİLVAN KADINLAR SAĞLIK, SPOR ve YAŞAM MERKEZİ ile MİNİ GENÇLİK MERKEZİ DESIGN OF A CONTEMPORARY BUILDING COMPLEX: ŞANLIURFA-HİLVAN WOMEN'S HEALTH, SPORTS and LIFE CENTER and MINI YOUTH CENTER

ÖZET

Günümüzde kadının sosyal yaşam içerisinde pozisyonunu güçlendirmek, iş hayatına katılımını artırarak daha etkin bir rol kazandırmak için farklı projelerin yürütülerek gereken destek ve teşviklerin sağlanması oldukça önemlidir. Toplumda kadının kendini geliştirebileceği nitelikli bir alanda etkin olması ve bu alanda eğitime erişiminin kolaylaştırılması ile pozisyonu güçlenmekte ve kadının eşitlikçi bir ortamda daha bilinçli olacağı yadsınamaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda kadın merkezleri kadınların okuma yazma, el sanatları, bilgisayar eğitimleri alabileceği, spor aktiviteleriyle sosyalleşebileceği ve kişisel gelişimini kültürel, sosyal ve ekonomik olarak sağlayabileceği alanlar olarak motivasyon ve destek sunabilmektedir. Bu merkezlerin çocuklu kadınların daha aktif ve rahat faydalanabilmesi için çocuklarını bırakabilecekleri güvenli ve sosyal aktivelere uygun mekânlarla da beraber tasarlanması ile yararlanan kadın sayısını arttırabileceği söylenebilir. Kadınlara yönelik sağlanabilecek olanakların yanı sıra sosyal merkez içerisinde gençlere yönelik hizmetlerin sunulması da ayrıca gençlerin eğitimine katkı sağlayacaktır. Gençlik merkezleri ayrıca ücretli eğitim ile desteklenemeyen öğrencilerin kendilerini geliştirebileceği bir zemin oluşturmaktadır. Bu bağlamda kadın ve gençlere yönelik merkezlerin tasarımlarında altlık olarak kullanılabilmesi ve tamamlanan uygulamalarda verimliliğin saptanarak sonraki uygulamalarda ortaya çıkabilecek gereksinimlerin belirlenebilmesi için uygulanmış projelerin incelenerek tasarım ölçütlerinin irdelenmesi önemlidir. Bu amaçla çalışmada ülkemizde az sayıda bulunan kadın ve gençlere yönelik kompleks projelerden biri olan Şanlıurfa-Hilvan "Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi" ile "Mini Gençlik Merkezi" incelenmiştir. Bu yapı grubunun farklı alanlardaki aktivitelerle yönelik olarak işlevlendirilmesi bu merkezi diğer kadın merkezlerinden ayrılmaktadır. Sosyal olanakların kısıtlı olduğu bu ilçenin seçilmesi, mekânsal kullanımın topluma sunduğu fayda ile beraber irdelenmesinde anlamlı bir örnek teşkil etmektedir. Sosyo-ekonomik ve erişilebilirlik açısından geniş olanaklara sahip olmayan ilçede tasarlanan bu merkez, Gençlik ve Spor Bakanlığının Spor TOTO Teşkilat Başkanlığı tarafından finanse edilmiştir. Çalışma kapsamında "Güçlü kadın, güçlü gençlik, güçlü nesil" mottosu ile inşa edilen yapı grubu için belirlenen ihtiyaç programı ve projeler değerlendirilerek tasarıma öncülük eden ilkeler ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapı Tasarım, Uygulama Projesi, Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi, Mini Gençlik Merkezi.

ABSTRACT

Today, it is very important to provide the necessary support and incentives by carrying out different projects in order to strengthen the position of women in social life, to increase their participation in business life and to gain a more active role. It is an undeniable fact that women will be more conscious in an egalitarian environment, with the fact that women are active in a qualified area in the society where they can improve themselves and their access to education is facilitated in this area. In this context, women's centers can offer motivation and support as areas where women can receive literacy, handicraft and computer training, socialize with sports activities, and provide cultural, social and economic personal development. It can be said that designing these centers together in safe centers suitable for social activities, where women with children can leave their children more actively and comfortably, can increase the number of women who benefit. Youth centers also create a ground where students who cannot be supported by paid education can develop themselves. In this context, it is important to examine the design criteria by examining the implemented projects so that they can be used as a base in the designs of centers for women and youth, and in order to determine the efficiency in the completed applications and to determine the needs that may arise in the next applications. For this purpose, Şanlıurfa-Hilvan "Women's Health, Sports and Life Center" and "Mini Youth Center", one of the complex projects for women and youth, which are few in our country, were examined. Functioning of this building group for activities in different fields distinguishes this center from other women's centers. The selection of this district, where social opportunities are limited, constitutes a meaningful example in examining the spatial use together with the benefits it offers to the society. This center, which was designed in the district that does

not have wide opportunities in terms of socio-economic and accessibility, was financed by the Ministry of Youth and Sports, Spor Toto Organization Presidency. Within the scope of the study, the needs program and projects determined for the building group, which was built with the motto of "Strong women, strong youth, strong generation", were evaluated and the principles leading the design were revealed.

Keywords: Building Design, Application Project, Women's Health, Sports and Life Center, Mini Youth Center.

1. GİRİŞ

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de kadınlar, yaşamın tüm alanlarına tam anlamıyla eşit bir biçimde katılmamaktadırlar (Azarkan, N., 2013:87-88). Kadın ve erkeğin toplumsal cinsiyet rolleri, aile ve sosyal hayattaki norm ve değerler ile sahip oldukları haklar ve kaynaklara erişimleri aynı olmamaktadır (Aktaş, 2013a:2). Kadına daha eşitlikçi kültürel, toplumsal ve ekonomik zeminde, hayatın tüm alanlarında, kendi öznelliğini kurabileceği platformlar tanınmalı ve kadınlar toplumun kendini yenileme ve değişim dinamiklerinden beslenmelidir (Aktaş, 2013b:70).

Projenin yapıldığı Hilvan ilçesinin bağlı olduğu Şanlıurfa ilinde de Yerel Eşitlik Eylem Planını (YEPEP), İl Genel Meclisinde 3 Nisan 2008, Belediye Meclisinde ise 1 Eylül 2008 tarihinde oybirliği ile kabul edilmiştir (Kadın Dostu Kentler, 2010:90). Kadınlar için yerel yönetimler tarafından "Kadın Kültür Evi" gibi ortak kamusal mekânlar ile bir araya gelebilecekleri ve gereksinimlerine uygun spor tesisleri oluşturulması, bu yöndeki gönüllü ve/ya da kendiliğinden girişimlere destek verilmesi (Alkan, 2000:40) de toplumsal hizmetlerin geliştirilmesi bakımından önemlidir. Kadının toplumsal yaşamda konumunun güçlendirilmesi açısından, halkın bilinçlendirilmesi hedeflenerek hizmet veren kadın merkezlerinin ülkemizde giderek artması, kadın sorunları araştırmaları, bu sorunların çözümüne yönelik projelerin yürütülmesi ve kurslar düzenlenmesi ile bu konularda seminer, söyleşi ve yaygın eğitim programları gibi etkinlikler önemli gelişmelerdir (Alptekin, 2011:42).

Bu bağlamda "Güçlü kadın, güçlü gençlik, güçlü nesil" mottosu ile yola çıkılarak inşa edilen Hilvan "**Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi**" ile "**Mini Gençlik Merkezi**" ni kapsayan yapı grubu, bölgede yaşayan kadınların ve gençlerin zaman geçirebilecekleri sosyal alanların yeterli olmaması nedeniyle önem taşımaktadır. Kadınlar ve gençler için hâlihazırda bulunan yapılar dönüştürülerek hizmete sunulmaktadır. Ancak dönüştürülen yapılar tüm gereksinimlere ve istenilen aktivitelere yeterli düzeyde cevap verememektedir. "Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi" ilçede yaşayan kadınlara, spor aktiviteleri, bilgisayar eğitimi ve sağlık bilgilendirmeleri gibi konularda daha geniş kapsamlı hizmet alacakları bir alan sunmaktadır. Kompleksin diğer parçası olan "Mini Gençlik Merkezi" ise gençlerin sınavlara hazırlanabilmesi için nitelikli bir alan oluşturması bakımından önem taşımaktadır.

Bu projenin ilçe kadınlarının sağlık, spor ve sosyal gereksinimlerini karşılayarak; kişisel gelişimlerini önemli ölçüde tamamlamalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bunun yanında Hilvan kadınlarının daha donanımlı bireyler olarak gelecek nesilleri yetiştirmelerine katkı sunacaktır. Aynı parselde yer alan "**Mini Gençlik Merkezi**" projesi ile de ücretli ders alma olanağı olmayan gençlerin ders çalışabilecekleri ve bilgisayar kullanabilecekleri bir alan ile gençlerin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Öyle ki merkezde oluşturulan çalışma ortamını kullanan gençlerin lise ve üniversite sınavları gibi akademik alanda başarılarının artması ile Hilvan Belediyesi tarafından benzer merkezler açılmaya başlanmıştır. Bu yönüyle bakıldığında mimari olarak özelleşen bir mekânın başarıyı da beraberinde getirdiği görülmektedir.

Bu çalışmada; bağımsız ve özel bir yapı grubu tasarımı incelenmesi ve tasarım kriterlerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Proje ve ihtiyaç programı üzerinden incelenen tasarımın cevap verebildiği olanaklar değerlendirilerek sonraki çalışmalar için altlık oluşturması beklenmektedir. Ayrıca çalışma ile kadınlara yönelik tasarlanan mekânların sosyo-ekonomik ve kültürel hayata sağlamış olduğu katkı vurgulanarak farkındalığın artırılması ve girişimci sivil toplum kuruluşları, dernekler, diğer kurum, kuruluş ve/veya özel/tüzel kişiliğe sahip oluşumların fikrîsel çalışmalarında seçkin bir temsil olarak örnek alınabileceği düşünülmektedir.

2. HİLVAN'IN YERİ ve TARİHİ

Hilvan ilçesinin (Resim 1) günümüzdeki yerleşimi değerlendirildiğinde, tarihi M.Ö. 4.000 yıllarına ait Tunç çağına uzanan bir höyük üzerinde yatay olarak geliştiği görülmektedir. Hilvan, Şanlıurfa'nın 54 km kuzeyindedir. İlçenin; güneyinde Şanlıurfa, güneybatısında Bozova, doğusunda ve kuzeyinde Siverek, batısında Fırat Göl Havzası bulunur. Verimli arazilere sahip olan Hilvan'ın 5'i merkez olmak üzere toplam 70 mahallesi bulunmaktadır (URL 1).



Resim 1. Hilvan İlçesi (URL 2)

Hilvan, Şanlıurfa ilinin en çok yağış alan ilçesidir. İlçede metrekareye düşen yıllık ortalama yağış miktarı 771,8 kg'dır. İlçede, yazları sıcak ve kurak; kışları ise soğuk ve yağışlı bir iklim yaşanmaktadır. Yıllık ortalama ısı 18,2 derecedir. İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği 600 metre olup, en yüksek noktası 800 metre olan Korçık Tepesi'dir. İlçenin yüzölçümü 1278 km²'dir. İlçe arazisinin yükseltisi güneydoğudan batıya doğru azalır. Bu sebeple hafif dalgalı bir plato görünümündedir. Fırat Nehri kıyısına yakın bölgelerde arazi kısmen engebeli ve kayalıktır. Diğer kısımlar ova görünümündedir (URL 1).

3. ÇALIŞMANIN AMACI ve NEDENLERİ

Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinin 2021 ilçe merkez nüfusu 42,766 olup; Merkez nüfusun 21696'si erkek, 21,070'i kadındır (URL 3: TÜİK, 2022). Nüfusun yaklaşık %50'sini oluşturan kadınlara yönelik tasarlanan "Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi" bölgede yaşayan kadınlar için sosyal alanların az olması nedeniyle önem taşımaktadır. Belediyeden alınan bilgiye göre ilçede farklı işlevler için tasarlanmış ancak sonradan dönüştürülerek oluşturulmuş kadınlara yönelik 2 adet kültür merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerde hem kültürel hem de sosyal etkinliklere yer verilmekte olup, Kuran-ı Kerim kursu, okuma-yazma kursu, kuaförlük kursu, el sanatları kursu (bakır rölyef, deri atölyesi filografi vb.), dikiş-nakış kursu, bilgisayar öğretimi bulunmaktadır. Ayrıca her iki merkezde de kadınların çocuklarını bırakacakları çocuk oyun odaları mevcuttur (Hilvan Belediyesi, 13.12.2021). Ancak bu merkezlere olan talep ile kapasiteleri arasında denge sağlanamamaktadır. Mevcut merkezler spor aktiviteleri ve sağlık eğitimleri için yeterli alana sahip olmadığından sağlık, spor ve sosyalleşme aktiviteleri için gereken alan yeni "**Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi**" projesi ile sağlanarak hizmet kapasitesi artırılabilmiştir. Çocuklu kadınların bu merkezlerden daha aktif ve rahat yararlanabilmesi için çocuklarını bırakabilecekleri güvenli ve sosyal aktivelere uygun merkezlerle beraber tasarlanması ile yararlanan kadın sayısını arttırabileceği söylenebilir. Kadınlara yönelik sağlanabilecek olanakların yanı sıra sosyal merkez içerisinde gençlere yönelik hizmetlerin sunulması da gençlerin eğitimine de katkı sunacaktır. Gençlik merkezleri ayrıca ücretli eğitim ile desteklenemeyen öğrencilerin kendilerini geliştirebileceği bir zemin oluşturmaktadır. Bu bağlamda kadın ve gençlere yönelik merkezlerin tasarımlarında altlık olarak kullanılabilmesi ve tamamlanan uygulamalarda verimliliğin saptanarak sonraki uygulamalarda ortaya çıkabilecek gereksinimlerin belirlenebilmesi için uygulanmış projelerin incelenerek tasarım ölçütlerinin irdelenmesi önemlidir. Bu amaçla çalışmada ülkemizde az sayıda bulunan kadın ve gençlere yönelik kompleks projelerden biri olan Şanlıurfa-Hilvan "Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi" ile "Mini Gençlik Merkezi" incelenmiştir. Bu yapı grubunun farklı alanlardaki aktivitelere yönelik işlevlendirilmesi, bu merkezi diğer kadın merkezlerinden ayırmaktadır. Farklı fonksiyonlara sahip yapıların dönüştürülmesi veya farklı yapı gruplarının zemin katının düzenlenmesiyle oluşturulan alanlardan ziyade, ana fonksiyonuna uygun yapıldığında mekânların/yapıların daha verimli olacağı düşünülmektedir.

4. HİLVAN KADIN MERKEZİ TASARIMI VE TOPLUMSAL HEDEFİ

4.1. Konum ve Parsel Alanı

Hilvan, ülkemizin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan Şanlıurfa kentinin bir ilçesidir (Resim 2). Parsel ilçenin Şanlıurfa-Diyarbakır karayoluna yaklaşık 200 metre mesafede ilçenin Şanlıurfa'ya giden kısmında sol tarafta yer almaktadır. "Kadınlar Sağlık Spor ve Yaşam Merkezi" ile "Mini Gençlik Merkezi" projesi Yeni (Bağlar) Mahallesi'nde tasarlanmıştır. "Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi" 242 ada 4 no'lu parselde ve "Mini Gençlik Merkezi" 242 ada 6 no'lu parsellerinde tasarlanmıştır. Yapı etrafında yoğun bir kent dokusu bulunmamaktadır. Ana ulaşım aksı üzerinde yer alan yapı alanına toplu taşıma ile gidilebilmektedir.



Resim 2. Hilvan Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi ile Mini Gençlik Merkezi'nin Hava Fotoğrafı (URL 4: Google Eart 2021) ve Vaziyet Planı

4.2. Hedef Toplum Kitle

Kadının kamusal alana aktif katılım göstermesi için özel kamusal mekânlar da bulunmaktadır. Bu konuda “tandır fırınları” gibi cinsiyetlendirilmiş (Aydın Türk, Mollayakupoğlu, 2021:404) mekânların, ekonomik katkıları haricinde, kadına özgü sosyo-kültürel tesis olanaklarını içeren alanların da oluşturulması kadının kent yaşamını farklılaştırabileceği/dönüştürebileceği yaklaşımını (Kurdoğlu, A. 2011:111) destekleyebilir. Bu nedenle kadınlara psiko-eğitimler verilerek; kendilerini tanımak, özgüvenlerini geliştirmelerine yardımcı olmak ve psikolojik iyilik hallerini yükseltmek gerektiği vurgulanmaktadır (Kumcağız, Avcı Aydın, Talay, Gürkan & Kinsiz, 2018:413). Bu nedenle tasarımın organizasyon şemasında bilgisayar kullanımı vb. dışında bu tarz eğitimlerin de yapılabilmesine olanak veren esnek mekânlar düşünülmüştür. Bu binaların aynı parselde tasarlanmasındaki temel amaç sınavlara hazırlanan çocukları etüt eğitiminde olan annelerin diğer çocuklarıyla veya yalnız olarak onları bekleyebilecekleri bir alan oluşturmaktır. İlk yapılan etüt merkezlerinden sonra ilçedeki merkezi sınavları kazanma oranı artınca Belediye tarafından daha fazla alan oluşturulmaya çalışılmıştır. Kentte aktif olarak deri işlemeciliği yapan el sanatlarıyla uğraşan kadınlar için daha özellikli bir alan oluşturma fikriyle de kadınların sosyal hayata daha aktif katılmaları için “Kadınlar Sağlık Spor ve Yaşam Merkezi” projesi hayata geçirilmiştir.

4.3. Yatırımcı Kuruluş Girişimi

Günümüzde mimarlık mesleğinin de, diğer disiplinlerden beklendiği gibi, kendi etkinlik alanının kapsamını gözden geçirmesi beklenmektedir. Yalnızca konvansiyonel müşteri ve proje profili değil, temel hizmetlere dahi erişemeyen, yoksulluk ile mücadele eden, kayıt dışı piyasanın insanî olmayan koşullarında çalışan, kentsel ve kırsal altyapı ve sosyal hizmetlerin yetersiz kaldığı durumlarda eşitsizliğe maruz kalan kişiler de müşteri kapsamına dâhil edilmelidir. Mimarlar gerek bireysel inisiyatiflerle, gerekse sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sosyal sorumluluk projelerine destek veren kuruluşlarla ortaklıklar kurarak, türlü organizasyonel yapıların bünyesinde; hibeler, bağışlar ve sponsorluklar yoluyla sağlanan finansmanlarla toplum yararına çeşitli ölçeklerde projeleri gerçekleştirebilmektedirler (Doğru, 2009:77). Bu bağlamda sosyal sorumluluk projesi olarak görülen ve Hilvan Belediyesinin girişimleriyle hazırlanan projenin kabulüyle Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Spor TOTO Teşkilat Başkanlığı tarafından finanse edilen ve aynı parselde tasarlanan “Kadınlar Sağlık Spor ve Yaşam Merkezi” ve “Mini Gençlik Merkezi” projelerinin anlatımı yapılmaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları belirlemek ve gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine olanak tanımakla mükellef olup, gençliği ilgilendiren hizmetlerin de koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktadır. Spor TOTO Teşkilat Başkanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olarak; ayrılan kaynaklar yoğun ve verimli bir biçimde, eğitim ve spor etkinlikleri için gençliğin hizmetine sunulmaktadır. Kuruluşundan bu yana geçen 10 yıllık sürenin, özellikle son iki yılında ciddi artış sağlanarak yapılan yatırımlarda 2547 adet tesis (futbol-basketbol-voleybol sahaları, spor salonları, yüzme havuzları, kayak eğitim merkezleri, atletizm pistleri, tenis kortları, sporcu kamp eğitim ve gençlik merkezleri, okul ve yurt yapımları, tesislerin bakım ve onarımı) ülkemize kazandırılmıştır (URL 5). Bu bağlamda 2021 yılı yatırım programında yer alan “Kadınlar Sağlık Spor ve Yaşam Merkezi” ve “Mini Gençlik Merkezi” projelerinin de yapımı devam etmektedir (URL 6).

Lefebvre “Gündelik yaşamın ağırlığı kadınların üzerindedir” der (1998). Sağlık için orta düzeyde düzenli fiziksel aktivite yapılması önerilmektedir. Fiziksel hareketsizlik yüksek tansiyon, yüksek kan şekeri ve obezite gibi hastalıkların yaygınlaşması küresel anlamda ölümlere neden olan dördüncü büyük risk faktör olarak genel sağlığı tehdit etmektedir (WHO, 2008). Bulgu ve arkadaşlarının kadınların fiziksel aktivite ile gündelik yaşam değişimleri üzerine yaptıkları bir çalışmaya göre; araştırmaya katılan kadınların büyük bir çoğunluğunun, hanımlar lokalleri ve spor merkezlerinde kendilerini tanımlama fırsatı buldukları,

“bağımsızlık” alanları olarak saydıkları bu merkezlerde, geleneksel ilişkiler ağının dışına çıkabilme çabası gösterdikleri belirlenmiştir. Bu nedenle kadınların fiziksel aktiviteye katılmalarındaki en önemli sebebin; kendilerine ait bir zamanı, her çeşit sorumluluktan uzak yalnızca kendileri için kullanma isteğinden kaynaklandığı anlaşılmıştır (Bulgu, Arıtan & Aşçı, 2007:179).

Kamusal alanlarda dinlenme, alışveriş ve eğlenme gibi işlevleri içeren mekânlarda sosyo-kültürel ve ekonomik eşitsizlikler de yer almaktadır (Geniş & Köse Akkırman, 2020:27-30). Devlet destekli, kadınlara yönelik bu tarz yapılarda ise bu eşitsizliklere mahal verilmemektedir. Bunun dışında belediye ve/veya kalkınma ajanslarının da kadın girişimcilerin istihdamına yönelik mikro-kredi destekleriyle çalışılan/pazara sunulan atölye çalışmaları da bulunmaktadır. Ancak ekonomik koşullarının iyileştirilmesi ve şiddete karşı korunmanın sağlanmasıyla beraber alışlagelmiş düzen içinde bulunan kadınların da sosyalleşmesi ve toplumsal yaşantıda etkin bir pozisyona geçmeleri için teşvik ve destek sunulması, daha güçlü kadınlara dolayısıyla daha güçlü bir geleceğe imkân tanıyacaktır.

Hilvan Belediyesi, tasarlanan yapı grubu için gereksinimlerin belirlenmesine yönelik bir çalışma yürüterek ihtiyaç programı oluşturmuştur. Bu programa göre kadınların kullanımına sunulmak üzere atölye ve bilişim sınıfı, sağlık bilgilendirme ofisi, çocuklu kadınlar için anasınıfı, kişi sayısına uygun ıslak hacimler, planlanan merkezin idaresine yönelik ofis, ortak kullanıma sunulabilecek mutfaklı olan bir kafeterya/restoran ve bekleme alanları ile spor faaliyetleri için soyunma odasına sahip fitness salonu istenmektedir. Gençlerin kullanıma sunulmak üzere ise derslikler ve kantin, idarenin kullanımına yönelik öğretmenler odası ve yönetici ofisi talep edilmiştir (Tablo 1). Ayrıca yapının; yangın, asansör gibi acil çıkış senaryoları ve servis olanaklarına yönelik yürürlükte olan mevzuata uygun olması ve engelli erişilebilirliğinin sağlanması talep edilmiştir.

Tablo 1. Proje İhtiyaç Programı

“Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi” İhtiyaç Programı			
Mahal Adı	Kişi Sayısı	Alan (m²)	Adet
Karşılama Holü	5	56,50	1
Yönetici Ofisi	1	20,31	1
Sağlık Birimi Odası	1	20,31	1
Anasınıfı	20	28,90	1
Bilişim Sınıfı	10	36,13	1
El Sanatları Atölyesi	10	28,90	1
Kafeterya	20	39,13	1
Mutfak	1	20,31	1
Fitness Alanı	20	102,51	1
Soyunma Odası	20	20,31	1
Teras	40	98	1
“Mini Gençlik Merkezi” İhtiyaç Programı			
Mahal Adı	Kişi Sayısı	Alan (m²)	Adet
Yönetici Ofisi	1	26,5	1
Öğretmenler Odası	5	38,5	1
Derslik	15	28/26	5
Bilişim Sınıfı	8	26	1
Kantin	20	10	1
Güvenlik	1	12	1

“Kadınlar Sağlık Spor ve Yaşam Merkezi” (Resim 3) olarak planlanan yapının formunda uluslararası platformlarda kullanılan kadın simgesine¹ atıfta bulunulmuştur. Binanın zihinsel olarak kolay haritalandırılabilmesi için giriş ve sirkülasyon alanları görüş açısı geniş tutularak tasarlanmıştır. Bina girişi için planlanan hol, tüm mekânların yer aldığı koridora açılmaktadır. Zemin katta bir yönetici ofisi, kadınlara sağlık konularında bilgilendirme yapacak bir sağlık birimi odası, çocuklarıyla birlikte gelen kadınların çocuklarını bırakabileceği bir anasınıfı, bilgisayar kullanmayı öğrenebilecekleri 11 kişi kapasiteli bir bilişim sınıfı ve el sanatları ile ilgilenebilecekleri 12 kişilik bir atölye tasarlanmış olup kişi sayısına uygun wc ünitesi yer almaktadır. Engelli erişilebilirliğinin ön planda tutulduğu binanın merkezine düşey sirkülasyonu sağlamak amacıyla panoramik bir asansör yerleştirilmiştir. Bununla beraber düşey sirkülasyon için kişi sayısına ve acil kaçıya uygun çift kollu betonarme merdiven tasarlanmıştır. Birinci kat ortak kullanım alanlarına ayrılmış olup, spor ve sosyal birimleri bu katta planlanmıştır. Bu katta 102,51 m² alanlı yaklaşık 50 kişinin faydalanabileceği bir fitness alanı ve kullanıcıları için soyunma odası yer almaktadır. Sosyalleşme alanı için yaklaşık 16 kişiye hizmet verebilecek şekilde 39,13 m² alana sahip mutfaklı ve servis alanı olan kafeterya/restoran mahali tasarlanmıştır. Bu mekânın dışarı ile bağlantı kurabilmesi için 98 m² alana sahip 40 kişi kapasiteli teras planlanmıştır.

¹ ♀ Cinsiyet simgeleri, Antik Roma’dan günümüze kadar gelen astrolojik simgelerdir. Ucunda artı işareti bulunan imge, Venüs simgesi, kadını sembolize eder (URL 7).

Fonksiyonelliğin ön planda tutulduğu “Mini Gençlik Merkezi” (Resim 4) genç nüfusun eğitime katkı sunarak etüt yapmasına elverişli olacak şekilde planlanmıştır. Bu merkezde azami kapasitenin sağlanabilmesi için ihtiyaç programına uygun olarak 5 adet derslik ve 1 adet bilişim sınıfı planlanmıştır. Derslikler eşzamanlı olarak 83 kişiye hizmet verebilmektedir. Ayrıca derslikler esneklik sağlaması açısından farklı büyüklüklerde planlanmıştır. Merkez içerisinde idarenin kullanımına yönelik yönetici odası ve 6 kişi kapasiteli öğretmenler odası bulunmaktadır. Merkezin kontrolünün sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için güvenlik görevlisi alanı planlanmıştır. Projede ortak kullanım alanı olarak 10 m² alanlı kantin ve kişi sayısına uygun ıslak hacimler yer almaktadır.



Resim 3. Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi Kat Planları ve Üç Boyutlu Görselleri



Resim 4. Mini Gençlik Merkezi Kat Planı ve Üç Boyutlu Görseller

4.4. Tasarım Kriteri ve Estetik Kaygılar

“Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi” planlanırken estetik kaygılar ve fonksiyonellik ön planda tutulmaya çalışılan önemli tasarım ölçütleridir. Tasarımdaki çıkış fikirlerine odaklanılacak olursa, kadın merkezi uluslararası kadın simgesinden esinlenerek çalışılmıştır. Ferah bir giriş holünden ana mekânlara açılan galeri boşluklu sirkülasyon alanına geçilmektedir. İki kat olarak tasarlanan binanın galeri boşluğunun üstü çelik konstrüksiyon ve doğal aydınlatmadan azami ölçüde faydalanılabilmesi için saydam malzeme (cam) ile üzeri örtülmüştür. Çelik ve camın birlikte kullanımı binanın modern tarzını yansıtmaktadır. Dışarıyla bağlantının sağlandığı teras, formun birlikteliği ile uyumlu olarak manzara odaklı akslara sahip biçimde mertekler ile kapatılarak planlanmıştır. Tek katlı tasarlanan etüt merkezi fonksiyonu dışarıdan kolay algılanabilir şekilde ve modern cephe tasarımıyla öğrencilerin dikkatini çekmeye odaklanılmıştır.

Her iki bina yönlenmenin ve algılanabilirliğin artırılması amacıyla girişleri/ön cepheleri Diyarbakır Şanlıurfa karayoluna paralel olacak şekilde iklimsel yönlendirme de dikkate alınarak arazi üzerine konumlandırılmıştır. İki bina arasında hem gençlerin hem kadınların kullanabileceği bir peyzaj düzenlemesi yapılmıştır. Engelli erişilebilirliğinin sağlıklı şekilde sağlanabilmesi için rampa, asansör ve wc (ıslak hacim) düzenlemeleri, yürürlükte olan mevzuat ve standartlara uygun olarak yapılmıştır. Doğal

havalandırma ve aydınlatmaya önem verilmiştir. Asal kütlelerin saydam yüzeylerinden mekânlara sıcak ve soğukun kontrollü alınması için çift cam seçilmiştir böylece iklim kontrolü yapılarak enerji tasarrufu sağlanmaya çalışılmıştır. Bina içinde ve dışında kullanılan kaplama malzemeleri mevsimsel koşullara, engelli sirkülasyonuna ve mekânların fonksiyonlarına uygun olarak belirlenmiş olup, zeminde kaymaz malzemeler kullanılmıştır. Yaz mevsiminde sıcaklık değerlerinin ülke ortalamasının üzerinde seyretmesi binalarda iklim kontrolü için soğutma ünitelerinin kullanımını arttırmaktadır. Bu nedenle kullanılan klimalar binanın üstüne bırakılacak biçimde organize edilmiştir; böylece cephedeki görüntü kirliliğine engel olunmaya çalışılmıştır. Binaların modern cephelerinin (tasarımlarının) kent silüetine farklılık kazandırması hedeflenmiştir.

4.5. Kadın Merkezi Olarak Karşılaştırma

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri cinsiyet ayrımcılığı, feodal düzen ve alışkanlıkların uzun süreli devam ettirildiği bölgelerdir (Ökten, 2009:310-311, Yıldız, 2018:48). Bu nedenle kadın ve gençlere yönelik sosyal ve fiziki alan yaratma projelerinin yürütülmesi oldukça önemlidir. Ülkemizde kadın sığınma merkezleri, danışma merkezleri ve kadın derneklerinin sunduğu psiko-sosyal ve/veya mağdur kadınlar için barınma vb. temel ihtiyaçların sunulduğu merkezler bulunmaktadır (Erbaydar, Paksoy Erbaydar & Okutan 2011:92). Ancak sağaltıcı, özgürleştirici, bilgi ve deneyim aktarımında “arkadaşlık” kavramı ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle kadınların kullanımına sunulabilecek kamusal mekânlar, “kadınlar arası etkileşim ve iletişimi güçlendirebilecek platformlar” (Şenol Cantek & Akşit, 2011:556) olarak değerlendirilebilir, birbirleri arasında bilgi, birikim ve tecrübelerin paylaşılması konusunda da katkı sağlayabilir.

Kadınlar için tasarlanan bu yapılar, onların sosyalleşmelerinden ziyade mağduriyetlerinin giderilmesi ve haklarını öğrenmeleri yönünde eğitimler veren oluşumlardır. Ancak kadınların kullanımına sunulabilecek kamusal mekânlarda, “kadınlar arası etkileşimi ve iletişimi güçlendirebilecek platformlar” yeni uygulamalar olarak değerlendirilebilir. Birbirleri ile bilgi, birikim ve tecrübelerini paylaşma konusunda da katkı sağlayabilir. Böylece kadınların yaşam standartlarının yükseltilerek toplum içinde her alanda daha aktif katılımlarının sağlanabilmesi için; yürütülen çalışmaların veya projelerin bir arada düşünülerek planlanması ile kadınların kendilerini daha fazla geliştirebilmeleri ve sosyal yaşama karışabilmeleri yönünde ön açıcı olacağı düşünülmektedir. Ülkemizin birçok farklı kentinde yapılan bu merkezler apartmanların altında oluşturulan/dönüştürülen mekânlar (Resim 5a) iken artık bu merkezler kadın merkezi fonksiyonuna yönelik bina tasarımları biçiminde yapılmaktadır.



a



b

Resim 5. Elazığ Belediyesi Kadın Yaşam Merkezi (a:URL 8, b:URL 9)

Bunlardan bir örnek olarak Elâzığ ilinde Elazığ Belediyesi tarafından düzenlenen kadın yaşam merkezinde; aile, çocuk, evlilik danışmanlığı, bireysel danışmanlık ile psikolojik destek gibi birçok hizmet (Resim 5b) verilmektedir. Ayrıca resim, ahşap boyama, taş boyama, takı, süs eşyaları, filografi, kâğıt rölyef, tezhip, ebru, tek kırma, dikiş, örgü ve çeyiz işi kursları bulunmaktadır. Dinî dersler, kadın buluşmaları, çeşitli meslek gruplarından (doktor, avukat, öğretmen, pedagog vs.) eğitimler eşliğinde kadın hakları, kadına yönelik şiddet ve çocuk haklarıyla ilgili seminerler sunulmaktadır. Kadın sağlığı ve hastalıkları, cilt bakımı, sağlıklı beslenme ve obeziteyle mücadele, çocuklarda davranış bozuklukları, evlilikte eşler arası iletişim, eşlerin aileleriyle ilişkileri konularında destekler sunulmaktadır. Anne sütü ve emzirmenin önemi, engelli bireylere yönelik çalışmalar, okuryazar buluşmaları, gezi organizasyonları, grup terapileri yapılmaktadır (URL 10).

Hilvan ilçesindeki yapı grubu sosyal yaşamı desteklemek üzere kurgulanmış olsa da bütçenin sınırlı olması hizmet verilecek kişi sayısının asgari düzeyde kalmasına, talep edilen mekânların büyütülerek inşasına engel teşkil etmiştir. Hibe programlarıyla yapılan bu binalarda bazı mekânların olması gerekli olsa da imkânlar el vermediğinden ancak bir kısmı gerçekleştirilebilmiştir. Projenin ilk taslaklarında daha fazla mekân ve alan düşünülse de bütçe ile ilgili kaygılardan ötürü bazı mekânların çıkarılması ve alanların küçültülmesi gerekmiştir.

Kadın merkezinin yanı sıra ilçenin ve bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik koşulları ve akademik başarısı göz önüne alındığında, potansiyeli olan gençlerin desteklenmesi bölgenin kalkınmasına da yarar sağlayacaktır. Ayrıca gençlerin eğitim eşitliği içerisinde ücretsiz bir çalışma platformundan yararlanabilmesi ülkenin demokratik fırsat eşitliğinin pratiği olarak değerlendirilebilir. Kadınların temel seviye eğitim almış ve bir üst öğretim basamağına erişmek isteyen çocukları Mini Gençlik Merkezi'nden yararlanabilir. Böylece çocukları farklı yaş gruplarında olan kadınların da Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi'ni daha aktif kullanabileceği söylenebilir. Toplam doğurganlık hızının en yüksek olduğu il 2020 yılında 3,71 çocuk ile Şanlıurfa'dır (URL 11: TÜİK 2022). Genç nüfusun yüksek olduğu ilde, ilçe merkezleri de dâhil olmak üzere gençlerin kazanımlarının artırılması gerekmektedir. ÖSYM Başkanlığının ÖSYS sisteminde yer alan bilgilere göre sınavı kazanarak lise sonrası eğitime hak kazanan kişi sayısı listesi içerisinde Şanlıurfa 33. Sırada yer almaktadır. Bu listeye göre Şanlıurfa ilinde 15.449 sınava giren kişiden 12.001 kişi sınavı kazanmış olup başarı yüzdesi 77,7'dir (URL 12). Buna göre ortalama bir başarı elde eden bölgenin başarı oranını artırabilmesi için bu tip merkezler yararlı olacaktır. Bu kapsamda planlanan mini gençlik merkezi etüt alanlarını ve gençlerin sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kurgulanmıştır.

5. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Günümüzde ülkelerin gelişmişlik seviyesi kadının toplum içindeki rolü ve kadına verilen değer ile doğru orantılı olarak değerlendirilmektedir. Gelişmiş ülkelerde sosyo-kültürel açıdan farklı kodlara/alışkanlıklara sahip toplumlar kadının rolü ve yaşama aktif katılımlarının sağlanabilmesi noktasında benzer yaklaşımlara sahiptir. Cumhuriyetin kurulmasından itibaren benzer yaklaşımlar ülkemizde de hayat bulmaktadır. Ancak hukuki olarak toplumsal yaşantıyı düzenlemekle beraber sosyal yaşam içerisinde yeterli olamamaktadır. Bu nedenle kadınların kendilerini geliştirebilmesi ve toplumda sağlıklı ve bilinçli bireyler olarak sonraki nesillere model oluşturmaları açısından düşünsel olduğu kadar fiziksel olanakların da artırılması gerekmektedir. Mekânların düşünceleri ve yaşam alışkanlıklarını değiştirdiği/dönüştürdüğü göz önüne alındığında kadınlara yönelik merkezlerin çok yönlü olmasının sosyal yaşama aktif katılımları ve eğitim olanaklarının artırılabilmesi noktasında fayda getireceği görülmektedir. Bu tür merkezlerin kadınlar arasında da daha evrensel ve eşitlikçi bir ortam oluşturulabileceği düşünülmektedir. Hilvan Belediyesi tarafından inşası tamamlanarak (URL 13, URL 14) 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde hizmete açılan merkez ile kadınlar sosyal yaşama dâhil edilecektir. Kadınların sosyo-kültürel gelişimleri için eğitim alabilecekleri alanlar finansal olanaklar dâhilinde düzenlenmiştir. Burada temel amaç kadınlar ve gençler için özel mekânlar tasarlamak, kişisel gelişimlerine katkıda bulunmaktır. Okuma yazma, el sanatları, bilgisayar kullanımı vb. eğitimlerin alınması ile güçlü bir kadının güçlü bir nesli beraberinde getireceği düşüncesidir. Bu çağdaş yaklaşım ile oluşturulan yapı grubu modern tasarımıyla da düşünsel yaklaşımın somutlaştırılmış hali olarak biçimlenmiştir. Kadınlarla beraber genç nüfusun da yararlanabilmesi hedefi ile inşa edilen gençlik merkezi de genç ve dinamik beyinlerin olanaklara erişmesini sağlamaktır. "Kadınlar Sağlık Spor ve Yaşam Merkezi" ile "Mini Gençlik Merkezi" projeleri ile mimari mekânlar vasıtasıyla geleceğe yön vermektir. Çağdaş bir yapı kompleksi olarak değerlendirilebilecek bu projenin ana fikrinin farklı yerlerde kapasitesi artırılarak değerlendirilmesi ve ilerletilmesi "güçlü kadın, güçlü gençlik, güçlü birey" hedefini hayata geçirebilecektir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, G. (2013a). Yoksulluğu Ev İçinden Tanımlamak: Kadın Bakış Açısından Yoksulluk. Prof. Dr. M. Tuna (Ed.), *Uluslararası Katılımlı VII. Ulusal Sosyoloji Kongresi Yeni Toplumsal Yapılanmalar: Geçişler, Kesişmeler, Sapmalar* (ss.1-11) Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Aktaş, G. (2013b). Feminist Söylemler Bağlamında Kadın Kimliği: Erkek Egemen Bir Toplumda Kadın Olmak. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 30, 53-72.
- Alkan, A. (2000). *Yerel Politika ve Kadın*. Ankara: Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Alptekin, D. (2011). Sokaktan Akademiye: Kadın Hareketinin Kurumsallaşma Süreci. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 33-43.
- Aydın Türk, Y. ve Mollayakupoglu, S. (2021). Kadınlara Özel Bir Kamusal Alan: Yalvaç Mahalle Fırınları. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 45, 401-418.
- Azarkan, N. (2013). Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın 01.03.2011 Tarih ve C-236/9 Sayılı Kararı Işığında Sigorta Primi Hesaplamasında Cinsiyetin Aktüeryal Bir Faktör Olarak Ele Alınması Üzerine Bir Değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), 87-88.
- Bulgu, N., Koca Arıtan, C. & Aşçı, F. H. (2007). Gündelik Yaşam, Kadın ve Fiziksel Aktivite. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 18 (4), 167-181.

- Demirci Aksoy, A., Günay, G. & Bener, Ö., (2016). Dünyada Kadın Sorunları. F. Aydın, (Ed.), Günümüz Dünya Sorunları içinde: (s.272-321) Ankara: Pegem Akademi.
- Doğru, D. (2011). *Sürdürülebilir Gelişmenin Sosyal Boyutuna Bir Katkı: Toplumsal Fayda İçin Mimarlık*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Erbaydar, T., Paksoy Erbaydar, N. & Okutan, N. (2011) VAKAD Gönüllüleri, “Van Kadın Derneği (VAKAD) Kadın Danışma Merkezi’nin 2004-2009 yılları arasındaki çalışmaları,” *Fe Dergi* 3(1).
- Geniş Ş. & Köse Akkırman, D. (2020) Eşitsizlik Mekânları Olarak Mahalleler ve Kadınların Kent Hakkı. *Amme İdaresi Dergisi*, 53(1), 1-35.
- Kadın Dostu Kentler (2010). Ankara: Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı.
- Kumcağız, H., Avcı Aydın, İ., Talay, T., Gürkan, S. & Kinsiz, D.N. (2018) Samsun Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi’ne Başvuran Şiddet Mağduru Kadınların Başvuru Durumları ve Gereksinimleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2),401-414.
- Kurdoğlu, A. (2011). *Kent Yaşamı*. Y. Ecevit & N. Karkiner (Ed.) Toplumsal cinsiyet sosyolojisi içinde (s.106-128). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Ökten, Ş. (2009). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin Toplumsal Cinsiyet Düzeni. *Journal of International Social Research*, 2(8), 302-310
- Lefebvre, H. (1998). *Modern Dünyada Gündelik Hayat*. (I Gürbüz Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Şenol Cantek, F. & Akşit, E. E. (2011). *Kadınların Kuşaklar ve Sınıflar Arası Bilgi Aktarımları*. S. Sancar (Ed.), "Birkaç Arpa Boyu... 21. Yüzyıla Girerken Türkiye’de Feminist Çalışmalar / Prof. Dr. Nermin Abadan Unat’a Armağan" (ss. 535-569). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- World Health Organization [WHO] (2008). The global burden of disease: 2004 update, http://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/2004_report_update/en/
- Yıldız, G. (2018). *Doğu ve Güneydoğu’da Kadın Hareketleri “Diyarbakır İli Örneği.”* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Kırıkkale Üniversitesi.
- URL 1: Hilvan Belediyesi Hoşin Turizmle Can Buluyor Projesi Fizibilitesi https://www.karacadag.gov.tr/Dokuman/Dosya/NW8H21LT_hilvan_belediyesi_hosin_turizmle_can_buluyor_projesi_fizibilite_raporu.pdf (Erişim Tarihi: 30.12.2021)
- URL 2: https://1.bp.blogspot.com/-R56Ku5Vt3OE/XGQvKs94vHI/AAAAAAAAAwjs/5acY73uPYKU9nbtDgo0V0-29zc4xWCczACLcBGAs/s1600/hilvan_sanliurfa.jpg (Erişim Tarihi: 30.12.2021)
- URL 3: TÜİK 2022 <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (Erişim Tarihi: 14.02.2021)
- URL 4: Google Eart 2021 <https://earth.google.com/web/search/hilvan/@37.5830985,38.95798255,594.7478344a,4220.32220933d,35y,0h,0t,0r/data=CigiJgokCev2pJF1GTJAEen2pJF1GTLAGr1-b8NykBAIbnrlQofKIDA> (Erişim Tarihi: 14.02.2021)
- URL 5: <https://www.sportoto.gov.tr/tarihce> (Erişim Tarihi:14.12.2021)
- URL 6 : <https://twitter.com/aslanalibayik/status/1447469526090715140> (Erişim Tarihi:22.02.2021)
- URL 7: https://www.turkcebilgi.com/cinsiyet_simgeleri (Erişim Tarihi:14.02.2021)
- URL 8: <https://www.elazig.bel.tr/proje/kadin-yasam-merkezleri/174/#gallery-2> (Erişim Tarihi:22.02.2021)
- URL 9: <https://www.elazig.bel.tr/proje/kadin-yasam-merkezleri/174/#gallery-8> (Erişim Tarihi: 14.02.2021)
- URL 10: <https://www.elazig.bel.tr/proje/kadin-yasam-merkezleri/174/> (Erişim Tarihi: 14.02.2021)
- URL 11: TÜİK 2021 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2020-37229#:~:text=Toplam%20do%C4%9Furganl%C4%B1k%20h%C4%B1z%C4%B1%2C%202001%20y%C4%B1%20%20B1nda,10'un%20alt%C4%B1nda%20kald%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20g%C3%B6sterdi> (Erişim Tarihi: 14.02.2021)
- URL 12: <https://www.osym.gov.tr/tr,2057/ossde-illere-gore-sinav-sonuc-bilgileri.html> (Erişim Tarihi: 14.02.2021)
- URL 13: <https://twitter.com/aslanalibayik/status/1500799651028643841> (Erişim Tarihi: 12.03.2021)
- URL 14: <https://rhaajans.com/haber/9531658/hilvan-belediyesinden-kadinlar-icin-anlamli-hizmet> (Erişim Tarihi: 12.03.2021)

PROJE KÜNYESİ**Kadınlar Sağlık, Spor ve Yaşam Merkezi**

Proje Yeri: Şanlıurfa İli Hilvan İlçesi

Proje Tipi: Kadın Merkezi

Proje Tipi Grubu: III B Grubu (Yapı Grupları-24.03.2001 tarih ve 31433 sayılı Resmi Gazete)

İşveren: Hilvan Belediyesi

Mimari Tasarım: Hale Demir Kayan

Statik Projesi: Atilla Aydın Orak

Mekanik Projesi: İlyas Çelik

Elektrik Projesi: Murat Şahinli

Proje Başlangıç Yılı: 2021

Proje Bitiş Yılı: 2021

İnşaat Başlangıç Yılı: 2021

İnşaat Bitiş Yılı: 2022

Arsa Alanı: 3,243,45 m²

Toplam İnşaat Alanı: ~800 m²

Mini Gençlik Merkezi

Proje Yeri: Şanlıurfa İli Hilvan İlçesi

Proje Tipi: Eğitim Yapısı

Proje Tipi Grubu: III B Grubu (Yapı Grupları-24.03.2001 tarih ve 31433 sayılı Resmi Gazete)

İşveren: Hilvan Belediyesi

Mimari Tasarım: Hale Demir Kayan

Statik Projesi: Ender Kaya

Mekanik Projesi: İlyas Çelik

Elektrik Projesi: Murat Şahinli

Proje Başlangıç Yılı: 2021

Proje Bitiş Yılı: 2021

İnşaat Başlangıç Yılı: 2021

İnşaat Bitiş Yılı: Devam ediyor

Arsa Alanı: 3,243,45 m²

Toplam İnşaat Alanı: ~400 m²